

FOLE KYRKA

FOLE KYRKA PÅ GOTLAND STOD FÄRDIG ÅR 1280. I FOLE FANNS TIDIGARE EN ROMANSK ABSIDKYRKA, FÄRDIGBYGGD RUNT ÅR 1200.

Kvar i sin helhet från den första kyrkan är kyrktornet med sina rundbågiga ljudöppningar. I mitten av 1200-talet inleddes ombyggnaden med ett nytt kor och första delen av nuvarande långhuset. Efter några decennier färdigställdes kyrkan till en tvåskeppig hall med sex kryssvalv. Samtidigt byggdes även sakristian med sitt vackra fyrpassfönster. Skarven mellan

Fönster i sakristian

byggperioderna är fortfarande väl synlig längs långhusets väggar.

Från den äldre kyrkan har man återanvänt stenmaterial. Den gamla korportalens tympanon med fyrfotad djur är numer port in till sakristian.

Kyrkan är färdigställd under den tidiga gotiska perioden. Detta innebär att ju längre bygget fortskred, desto spetsigare blev valvmodet. I koret är fönstervalven ännu rundade, medan de sist tillkomna fönstren i långhuset har tydligare spetsig form.

Kyrkportarna i kor och långhus är fina gotiska exempel. Korporten har en spännande runinskrift, där Hallvisbornas rätt till kyrkväg fastställs.

Svenska kyrkan
NORRA GOTLANDS PASTORAT

Besök Fole kyrka på internet:
www.svenskakyrkan.se/fole

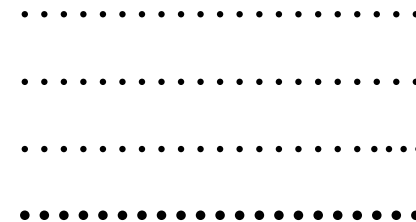
DOPFUNTEN

Calcarius kallas den stenhuggarmästare som satt sin prägel på Fole kyrka, inte bara genom sakristieportalen och den ursprungliga tornbågen med kapitäl som pryds av en retsam gycklare insmugen bland människo- och fågelfigurer.

Calcarius verkstad anses även ha skapat den vackra dopfunten från tidigt 1200-tal. Dopfunten är placerad i kyrkans mitt, mellan långhusbänkar och pelare.

Den märkliga dopfunten har en cuppa som pryds av de tolv apostlarna och flykten till Egypten i tydlig relief.

Text: form och foto: Görel Robsärve Malmros, Norra Gotlands pastorat

Foten har utsmyckats med fyra huvuden i rundskulptur, och mellan dem människo- och djurfigurer i relief. Cuppan tillskrivs Calcarius Secundus och foten till mästaren Calcarius Primus. År 1707 färgglades dopfunten.

Dopfont från tidigt 1200-tal

TRIUMFKRUCIFIXET

I korvalvet hänger krucifixet från 1200-talets mitt. Träskulpturen är i mycket gott skick. Färgerna är starka, Kristus höftkläde glänser av guld.

Medeltida krucifix

MÅLNINGAR I FOLE KYRKA

Väggarna inne i kyrkan präglas av sentida ideal och är till största delen vitputsade. Under kalken finns rester av medeltida målningar. Sakristian blev 1707 flödigt dekorerad med akantusrankor.

Från 1700-talets första hälft stammar också långhusets bänkar och den så kallade främlingsbänken i det nordvästra hörnet. Ursprungligen var bänkluckorna på norra sidan bemålade med kvinnoporträtt, och de på sydsidan med profeter.

Vid bänkarnas uppförande tillämpades fortfarande att kvinnor och män satt åtskilda - kvinnorna på norrsidan och männen på sydsidan. Vid en restaurering 1923 täcktes målningarna med de akantuslingor som idag pryder

Långhusportalen i gotisk stil

bänkarna. I tornrummet finns bänkluckor med rokokomålningar från 1802-02. Luckorna kommer från ett bänkkvarter som tidigare stod

Altaruppsatsen

På stenaltaret står altaruppsatsen av trä. Målningen utfördes av den populära Johan Bartsch 1654. Det centrala motivet är nattvardsscenen. På sidorna om denna står Simon och Anna, som lär ha stora likheter med dåvarande kyrkoherdeparet Simon

i mittgången. Längst fram i koret finns en bänk från sent 1600-tal. Predikstolen dateras till 1751 och är ett verk av Johan Hernell.

UTANFÖR

KYRKAN

Till kyrkan hör prästgården där flertalet byggnader har rötter i tidigare århundraden. På kyrkogården står ett sockenmagasin, en slags spannmålsbank som inrättades i Sverige under nödåren på sent 1700-tal. Vid magasinets vägg står flera medeltida gravstenar.

Medeltida gravsten med pilgrimssymboler

Fole sockenmagasin

Fole kyrka är en del av Väskinde församling i Norra Gotlands pastorat. I Fole firas gudstjänster, här finns barn- och ungdomsverksamhet, aktiviteter för vuxna i samarbete med EFS m.m.

NORRA GOTLANDS PASTORAT
KYRKVÄGEN 2, 624 52 LÄRBRO
0498-22 27 00
SVENSKAKYRKAN.SE/FOLE

Svenska kyrkan
NORRA GOTLANDS PASTORAT